

Kennisdeling voor flexibele kantoorruimte

Stel: je hebt een bedrijf en wilt een nieuw, flexibel en duurzaam kantoor bouwen. Je vraagt drie offertes op, kiest de beste en klaar, toch? Brakel Interieurgroep denkt daar anders over. Dankzij een Open Source Office-competitie ligt er nu een topontwerp. Directeur Bas Rooskens: "Door co-creatie krijg je een veel beter resultaat!"

Door Rudi Bais

Geen standaard 'competitie' dus: "We zien meer toekomst in flexibel en demontabel bouwen, met open source ontwerpen door co-creatie. Dat levert ons een duurzaam kantoor op. En door de ontwerpen na afloop van de competitie ook voor iedereen beschikbaar te maken, breng je nieuwe technieken ook dichterbij de eindmarkt."

Het bedrijf – gespecialiseerd in concepten voor totaalinterieur en ook producent van wandsystemen, kasten en deuren – sloeg al jaren geleden een duurzame weg in. Zo ontwikkelde het de Crystal Wall, een wandstelsel van PCM-materialen, een soort plaat met een vloeistof erin die bevroert bij twintig graden Celsius. Door te spelen met het vries- en smeltpunt kun je zo een ruimte slim koelen of verwarmen, waardoor het energieverbruik met tot wel vijftig procent kan dalen.

Concept

Climate Neutral Group was medeontwikkelaar van de Crystal Wall en ook nauw betrokken bij de verduurzaming van Brakel Interieurgroep – van interne processen tot producten. Het heeft als missie om zo veel mogelijk organisaties te helpen met klimaatneutraal ondernemen. "Ik hoorde dat het bedrijf plannen had voor een nieuw kantoor", vertelt consultant Frank van der Tang van Climate Neutral Group. "Ik kende het concept van Open Source House, opgezet door Envia en dacht: 'zoiets zouden we ook voor een nieuw kantoor moeten doen'. Vervolgens hebben we de competitie voorgesteld aan een consortium van Brakel en haar leveranciers – waarbij Climate Neutral Group optrad als procesbegeleider met Envia als partner."

Grca twintig teams schreven zich begin dit jaar in. De eisen: elk team moest een multidisciplinair karakter hebben, met naast architecten ook disciplines zoals installatieadviseurs, bouwfysici en constructeurs. Daarnaast werd de teams gevraagd naar hun motivatie voor

co-creatie. Een jury – met onder anderen Anne-Marie Rakhorst van SEARCH – selecteerde teams, die half maart met relevante stakeholders eerste ideeën ontwikkelden. Daarna hadden de vier partijen anderhalve maand de tijd om hun ontwerp uit te werken én alle ideeën via een website te toetsen en te delen met andere teams. Voor de winnaar – het consortium AI-030 – lag een betaalde opdracht van minimaal 50.000 euro klaar voor realisatie van het ontwerp.

Kracht

Op de site werd veel gedeeld. En dat waren geen losse flodders, benadrukt Van der Tang. "Een grappig voorbeeld is dat de vrachtwagens in de nieuwe situatie een andere route rijden. Nu rijden ze naar binnen en moeten ze achteruit een pleintje oprijden, straks rijden ze langs het pand, wat eenvoudiger en ook veiliger is. Maar er resteerde één lastig te nemen bocht om weer op de grote weg te komen. De teams vulden elkaars ideeën voor dat obstakel aan, en kwamen tot een gezamenlijke oplossing. Als bij een gewone prijsvraag één team daar aan denkt en de anderen niet, heeft maar één team de oplossing. Nu hadden ze die allemaal. Je merkte ook bij de jurering dat alle teams op veel punten heel hoog scoorden. Delen is de kracht van het concept. Iedereen begint dan op 1, in plaats van op 0." Directeur Rooskens van Brakel Interieurgroep: "Het was spannend, want je weet niet waar je precies aan begint. Het doel is nobel: de bouwwereld duurzamer maken door co-creatie en met de nieuwe ideeën die ontstaan ook sneller toegang tot de markt krijgen. Maar werkt het ook?"

Gaandeweg het proces zag Rooskens dat het écht werkte. De teams wisselden op internet tal van ideeën en stellingen uit, onder meer over de energiehuishouding en de uitlijning van het kantoor: hoe kun je zo flexibel mogelijk blijven? "Je zag een idee ontstaan, iedereen voegde daar iets aan toe en uiteindelijk heb je een mooi, uitgewerkt resultaat. Je zag dat ideeën werden geadopteerd, maar elk team koos wel een eigen richting. Ik was positief verrast over de resultaten."

Winnende

Een mooi compliment, zegt Evelyn Galsdorf, architect bij 030ARCHITECTEN, en winnaar met het consortium AI-030 – bestaande uit ARCADIS, INZIGHT Architecture en 030ARCHITECTEN. "Je ziet de winst van de

tweetrapsraket terug. Binnen het consortium had iedereen z'n eigen expertise en toegevoegde waarde. En door ook te sparren en te delen met alle teams, werk je toe naar een duurzaam ontwerp." In het winnende ontwerp blijft de bestaande hal van Brakel Interieurgroep voor een groot deel bestaan. Er is gekozen voor een doos-in-doos constructie, dat de basis vormt van het ontwerp voor nieuwe kantoorruimtes. Galsdorf: "We besloten dat het vanuit duurzaamheid niet verstandig is om een slechts vijf jaar oude hal te slopen." Door de introductie van een groen atrium en een binnenstraat, de zogeheten 'backbone', wordt voldoende daglicht en openheid gecreëerd. Op de diverse balkons en terrassen komen verschillende typen werkplekken. "Ontwerpen op een duurzame manier, dus met grote, dikke wandpakketten en houten constructies die demontabel zijn. De constructie en de 'backbone' maken het mogelijk om makkelijk losse modules op het dak bij te plaatsen of weg te laten, afhankelijk van de behoefte."

Feedback

Galsdorf van 030ARCHITECTEN is positief over het Open Source Office-concept. "We deelden op een open en eerlijke manier alles op de site, van schetsen en ideeën tot en met de meer uitgewerkte varianten." Op vragen kwam feedback van de 'concurrentie'. Zo wilde Galsdorf weten of andere teams ervaring hadden met het gebruik van Accoya hout. "Hoe verouderd het, blijft het mooi of is het

noodzakelijk om het hout toch te behandelen? Daar kwamen nuttige reacties op." Kennis uitwisselen is van deze tijd, vervolgt Galsdorf. Het oude denken van 'kennis is macht' werkt niet meer. "Wij vinden dat je juist door kennis te delen verder kunt innoveren en zo stappen verder komt. Je moet niet denken dat concurrenten iets kopiëren, maar je ondersteunen." Dat zag je ook terug in de competitie: de teams waren alle gemotiveerd om als eerste schetsen en ideeën op de site te zetten, juist om te voorkomen dat ze gezien zouden worden als 'een spits die alleen maar op de bal staat te wachten'. Galsdorf: "Co-creatie werkt en is heel stimulerend. Dat is prettig om te ervaren." Procesbegeleider Van der Tang van Climate Neutral Group sluit daar ook bij aan. "Traditionele prijsvragen zouden verboden moeten worden." Er wordt nu gewerkt aan een boek met daarin de gebundelde uitkomsten en ontwerpen, die naar een grote groep architecten wordt gestuurd. "Als het gaat om slimme constructies en flexibele indelingen zeggen we: doe er je voordeel mee." Die voordelen liggen voor het oprapen, besluit Van der Tang. Met de Open Source Office-competitie is beoogd een flexibel kantoor neer te zetten, dat gedurende de levenscyclus makkelijk aangepast kan worden, zodat het ook langer meegaat. "Ik zou het interessant vinden om deze aanpak eens los te laten op alle leegstaande kantoren, zo'n vijftien procent van het totaal." ┘

Voor meer info: www.opensourceoffice.nl